

Goede stieren zorgen voor progressie

Op het vlakke landschap van Borger in Drenthe wonen Luuk van Dalen en zijn vrouw Hanny. Luuk en Hanny hebben een dochter Tineke en een zoon Erik. Zowel Tineke als Erik wonen niet meer thuis. De familie van Dalen runt een akkerbouwbedrijf met een veenkoloniaal bouwplan. Ze verbouwen onder andere, aardappelen, suikerbieten, graan en mais. Als neventak en tevens hun grote hobby houden Luuk en Hanny Blonde d'Aquitaines, ze zijn er helemaal verknocht aan.

"In december 1985 konden wij ons akkerbouwbedrijf uitbreiden door het bedrijf van de buurman te pachten. Dit was vroeger een gemengd bedrijf, in de boerderij zat een mooie koestal met drijfmest afvoer die we in gebruik konden nemen. Om deze ruimte rendabel te maken hebben wij bij een melkveehouder Piëmontese kruislingkalveren gekocht," vertelt Luuk.

Vleesveefokkerij

De Piëmonteses werden na anderhalf jaar geïnsemineerd maar kregen bij het afkalven teveel problemen, met als gevolg teveel keizersnedes. Dit heeft ervoor gezorgd dat ze hiermee zijn gestopt. Hierna werden nog enkele jaren koeien afgemest maar financieel was dit ook niet rendabel. In 1992 hebben de van Dalen's contact gehad met Blondéfokker Meerte Meijeringh uit Ees. Meerten deed zijn verhaal en maakte Luuk en Hanny meteen enthousiast voor de Blondes. De toenmalige voorzitter van de Blonde d'Aquitaine studieclub Noord, de heer Oterdoom uit Blijham, had nog vijf prachtige vaarskalveren te koop. En zo toog het echtpaar van Dalen naar het Groningerland en kochten ze deze dieren. Hieruit is een mooie Blondéfokkerij tot stand gekomen. Na ruim een jaar

werd de stier Harold gekocht van Meijeringh en de veestapel breidde gestaag uit.

In 2000 stapte de schoonvader van Luuk uit het bedrijf en gingen zij op een andere locatie verder, toen moesten ze de keus maken wel of niet doorgaan met de Blondes. Doordat ook steeds meer grasland van Stichting het Drentse Landschap gepacht kon worden is in 2005 besloten om een nieuwe hellingstal te bouwen. Er werd uitgebreid en de stieren werden zelf afgemest. Ook de vaste stalrest was goed voor de zandgrond qua organisch stofgehalte. Daarnaast werden 16 stamboek Blonde d'Aquitaine pinken aangekocht.

In 2010 werd nog een nieuwe stal gebouwd voor de stierenmesterij. "Dit was een groot succes, de stieren wogen op een leeftijd van 20 á 22 maanden tussen de 550 en 650kg geslacht gewicht," zegt Luuk. Ze hadden toen maximaal 137 dieren. Om gezondheidsredenen en de onzekerheid van de gepachte gronden (6-jarig pachtcontract is 1-jarig geworden), is Luuk aan het afbouwen want alles zal ter zijne tijd ingericht worden voor natuur. Op dit moment zijn er nog 28 koeien, 1 pink, 1 dekstier en 26 kalveren.

"We hebben de dekstier Mistral v.Zandvelder Grandeur vv.Rubio uit Ineke v.Oulou pasgeleden gekocht. Mede doordat het contract voor de weilanden is verlengd en het bloed kruipt waar het niet gaan kan en we zo verknocht zijn aan de Blondes vinden we het eigenlijk jammer om te stoppen." Ook een van de redenen om verder te gaan zijn de moderne stallen die de laatste jaren zijn gebouwd.

Luuk en Hanny: "Blonde d'Aquitaine is op dit moment het Beste vleesras van Nederland."

KI en eigen dekstieren

Er is grotendeels gebruik gemaakt van eigen dekstieren, alleen de 16 aangekochte pinken van de familie Eikenaar uit Zwolle zijn geïnsemineerd door de KI. Luuk maakte veel gebruik van Chicago, Vacherin, Richelieu, Vivaldi en Sombbrero.

In 2005 werd de stier Uno Pion AV85 gebruikt, v.Ontario AV88, m.L.Pionca AV87, fokker van de Streek. Hierna werd de stier Bolino van den Bosch v.Orion van Willy Pierik gebruikt. Bolino komt uit Ulyse van den Bosch. Hierna werd BAC Cas AV86 van Henk Spaansen op de veiling gekocht. Een zoon van Richelieu v.Lievre. De stier Zandvelder Episode v.Oulou van Lukas Kleine uit moeder Westereinder Iris AV90 was weer de opvolger.

Hanny heeft van alle koeien een apart verhaal

In 2012 moest BAC Flipje JS zijn werk doen, een zoon van Pagnol en de bekende koe Aurora AV92. Hierna werd de stier Genial van den Bosch van Willy Pierik gekocht. In 2014 haalde Luuk de stier Ibrahim JFK van J. Feringa. Vader was Bakersfield Columbus AV87, vv.Tabalounga AV88.

Mistral

Daarna kwam In 2017 Leopold-JKF, ook van J.Feringa. Vader was Hercule du Moulin v.Orion. Deze stier heeft ook veel progressie gebracht op het bedrijf en Luuk is dan ook in zijn nopjes dat de stier Leopold weer voor de fokkerij is verkocht.

In 2017 was Van Dalen weer te vinden op de COT veiling in Laren en kocht hij de stier BAC Mans AV86 van de familie Neerincx. Een nakomeling van BAC Herve AV86 v.Aramis. uit Sulky-dochter Donné. Daarna werd er de stier Lubbert van de Boerlandierij van Dennis Boerland gekocht. Deze stier heeft Luuk maar een jaar gehad. Vader is de bekende stier Evian v.Azure. Op dit moment is het dus Mistral, gefokt door Jan Slot, die zijn werk doet. De stier Mistral heeft inmiddels 16 koeien gedekt en de liefhebbers zijn dan ook benieuwd wat hij zal brengen.

BAC stieren

Zoals in het verslag vermeld maakt Luuk veel gebruik van BAC-stieren, hij heeft veel vertrouwen in de stieren en hij heeft in de laatste 10 jaar bewust vier stieren op het COT gekocht om zijn veestapel te verbeteren. Als Van Dalen de nakomelingen van de geveilde stieren laat zien is het een lust voor het oog hoe hun veestapel is gegroeid. Vooral de stier BAC Flipje JS heeft voor veel fijnheid, bespiering, hoogte en lengte gezorgd. Maar als je kijkt welke bloedlijnen hier allemaal achter zitten, kan het ook bijna niet anders dat je er op vooruit gaat. Zoals al eerder vermeld de vader van BAC Flipje JS is de bekende Franse stier Pagnol v.Jocker. Hij komt uit de veelvoudige kampioene Aurora AV92 v.Orion.

Boekhouding

Hanny van Dalen staat ook haar man Luuk bij met belangrijke gegevens. Vanaf het begin tot op heden houdt zij al de gegevens bij van de koeien die afkalven. Als er problemen komen noteert zij dit en zo heeft zij van alle koeien een apart verhaal. "Makkelijk voor mij dat Hanny dit doet," zegt Luuk. Daarom hebben zij ook bijna nooit problemen bij het afkalven van de veestapel. Tijdens het bezoek lieten Luuk en Hanny mij nog een van de oudste koeien zien die binnen 24 uur moest afkalven, de Blondekoe Fatima, ingepunt met AV88. De koe is 10 jaar oud en nog zeer vitaal, maar dat staat ook allemaal in het boekje van Hanny. Inmiddels is er een mooi stierkalf geboren uit Fatima.

Zomer en winter

In de zomer mogen 25 stuks vee op de weiden van stichting Drents Landschap grazen. Er wordt van deze stichting bijna 30ha natuurgras gepacht. Het vee wordt dan niet bijgevoerd. Als de koeien weer in de hellingstal met stro zijn worden ze gevoerd met hooi, kuilvoer en mineralen. Zes weken voordat de koeien moeten kalven krijgen ze extra mineralen uit likemmers. Hebben de koeien een kalf dan worden ze bijgevoerd met mais, brok en goed kuilvoer.

Keuringen, BAC veiling en studieclub

Luuk en Hanny hebben te weinig tijd om deel te nemen aan de keuring maar ze zijn meestal wel in Enter en in Zwolle bij de Nationale keuring. Ze vinden het prachtig om het vee te bekijken. Ook de COT veilingen vinden ze interessant en hebben hier al meerdere succesvolle stieren gekocht. Ook de bijeenkomsten, georganiseerd door de studieclub Noord, worden meestal bezocht.

Conclusie

Het echtpaar van Dalen heeft een schitterend bedrijf, zowel in de akkerbouw als met de Blonde d'Aquitaines. Dit is een Blondebedrijf waar heel veel beleid, tijd en liefde in is

gestoken. Voor menig fokker is het echt de moeite waard om een kijkje te nemen hoe ze het bedrijf de laatste 10 jaar hebben opgebouwd. Luuk heeft hierin ook een heel duidelijke visie. Meerdere koeien van 10 jaar hebben een schofthoogte van rond de 1.60m en zijn lang, beschikken over veel inhoud, hebben een lange rug, brede bekkens en zijn breed in de broek. Ook de jongere koeien zijn allemaal aan de maat.

Zo zie je maar weer dat ook bij echte liefhebbers die bijna niet bekend zijn uitstekend vee loopt!

Luuk was dan ook heel duidelijk in zijn uitspraak.

"Blonde d'Aquitaine is op dit moment het BESTE vleesras van Nederland."

Trends in hoogtematen

Regelmatig wordt de vraag gesteld of de koeien en stieren binnen het Blonderas door de jaren heen groter of kleiner worden. De enige manier om daar achter te komen is door naar de keuringsgegevens te kijken. Om een indruk te krijgen van de huidige hoogtematen van de Blondevaarzen en -stieren in Nederland is gekeken naar de keuringen van 2015 t/m 2019. Daaruit zijn de stieren van 12 tot 24 maanden en de vaarzen van 24 tot 36 maanden geselecteerd die voor de eerste keer gekeurd werden.

Tabel 1a geeft per keuringsjaar de gemiddelde maat voor de schofthoogte en kruishoogte weer van de vaarzen. In tabel 1b staan de gegevens van de stieren.

Tabel 1a: Hoogtematen van de gekeurde vaarzen (tussen 24 t/m 36 mnd)

Vaarzen	Keuringsjaar:	2015	2016	2017	2018	2019	Laatste 5 jaar
Aantal gekeurd		367	305	229	247	244	1392
Schofthoogte	Gemiddeld	143,5	144,2	143,2	144,2	144,2	143,9
	Laagste	131	130	130	128	134	128
	Hoogste	159	158	158	159	157	159
Kruishoogte	Gemiddeld	149,1	150,0	149,2	150,1	150,3	149,7
	Laagste	136	135	136	132	138	132
	Hoogste	165	163	162	164	165	165

Tabel 1b: Hoogtematen van de gekeurde stieren (tussen 12 t/m 24 mnd)

Stieren	Keuringsjaar:	2015	2016	2017	2018	2019	Laatste 5 jaar
Aantal gekeurd		65	59	46	40	44	254
Schofthoogte	Gemiddeld	142,6	142,7	143,2	144,4	143,5	143,2
	Laagste	132	130	131	127	132	127
	Hoogste	158	154	159	157	154	154
Kruishoogte	Gemiddeld	147,8	148,2	149,3	149,2	148,4	148,5
	Laagste	135	136	136	135	137	135
	Hoogste	167	160	164	160	161	167

We zien dat in de laatste vijf jaar de schofthoogte van de Nederlandse Blonde d'Aquitaine vaarzen rond de 144 cm ligt. De gemiddelde kruishoogte is zo'n 6 cm hoger, rond de 150 cm. Hierbij zit er 31 cm verschil in schofthoogte in de kleinst (132 cm) en grootst (159 cm) gemeten vaars. Voor kruishoogte was het verschil 33 cm, van 132 cm van de kleinste tot 165 cm van de grootste.

Bij de stieren liggen de gemiddelde maten voor schofthoogte en kruishoogte ongeveer 1 cm lager, op 143 en 149 cm. Daarbij moet opgemerkt worden dat de stieren op een jaar jongere leeftijd gekeurd worden. Hierbij zijn ook grote verschillen zichtbaar tussen de kleinste en grootste stier. Voor schofthoogte zat er 27 cm tussen de grootste en kleinste gemeten stier. En bij kruishoogte was dat verschil 32 cm.

Uit tabel 1a en 1b is niet gemakkelijk zichtbaar of er sprake is van een trend. Daarom zijn de gegevens ook in 4 grafieken weergegeven (zie pagina 14). In de grafieken 1a t/m 1d lijkt er een hele licht toename zichtbaar in de gemiddelde hoogtematen. Maar de toename is niet elk jaar zichtbaar en over de totale periode heel erg klein. De verticale lijntjes bij iedere

jaargang geven de standaardafwijkingen weer. Dat betekent dat 66% van de gemeten dieren tussen de waarden van deze verticale lijnen liggen. Bijvoorbeeld, in 2018 was de gemiddelde schofthoogte bij de vaarzen 144,2 cm, waarbij 66% van de vaarzen tussen de 141 en 147 cm werd gemeten.

Deze analyse over een periode van vijf jaar laat dus niet echt een duidelijke trend zien. In 2004 werd ook al eens gekeken naar de hoogtematen van de Blonde d'Aquitaine vaarzen. De gemeten hoogtematen uit die jaargang staan in tabel 2 en worden daar vergeleken met de maten uit de laatste vijf jaar.

Tabel 2: Vergelijking tussen de gemiddelde hoogtematen van gekeurde vaarzen in 2004 en de periode 2015-2019.

Leeftijd bij keuren	Schofthoogte 2004	Schofthoogte '15-'19	Kruishoogte 2004	Kruishoogte '15-'19
2.00	139,7	141,1	145,9	147,0
2.02	142,5	143,4	147,9	149,4
2.04	141,2	143,5	146,8	149,9
2.06	142,7	145,4	148,7	151,2
2.08	141,4	143,7	146,9	149,4
2.10	142,1	144,8	147,5	150,3
3.00	141,4	145,2	146,5	150,8
Gemiddeld	141,6	143,9 (+2,3)	147,2	149,7 (+2,5)

In tabel 2 is te zien dat de vaarzen sinds 2004 gemiddeld wel groter zijn geworden. De toename in schofthoogte en kruishoogte is respectievelijk 2,3 cm en 2,5 cm.

In deze vergelijking, tussen 2004 en de laatste vijf jaar, is de leeftijd van de vaarzen tijdens de beoordeling door de inspecteur ook meegenomen. Voor de keuringen over de laatste vijf jaar van de vaarzen en stieren hebben we hier ook naar gekeken en de resultaten staan in grafiek 2.

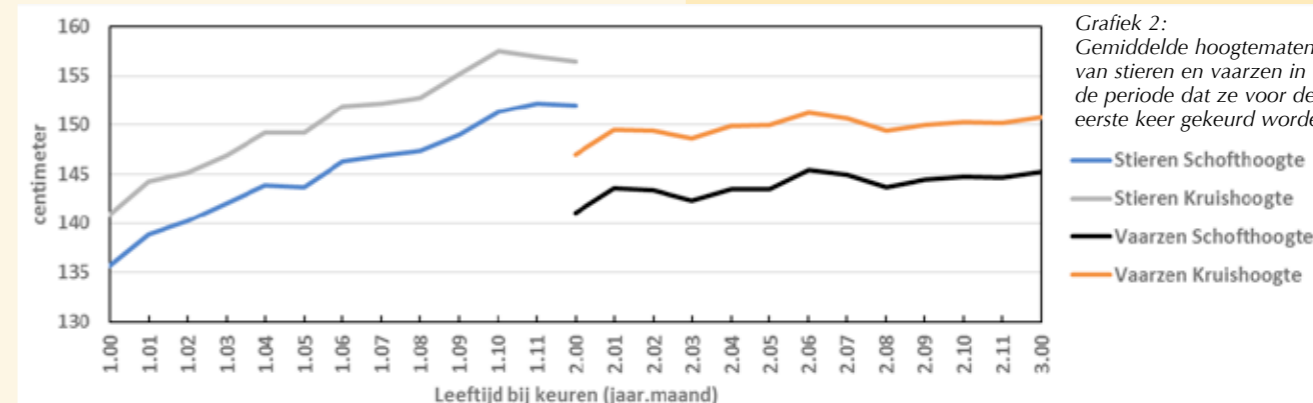
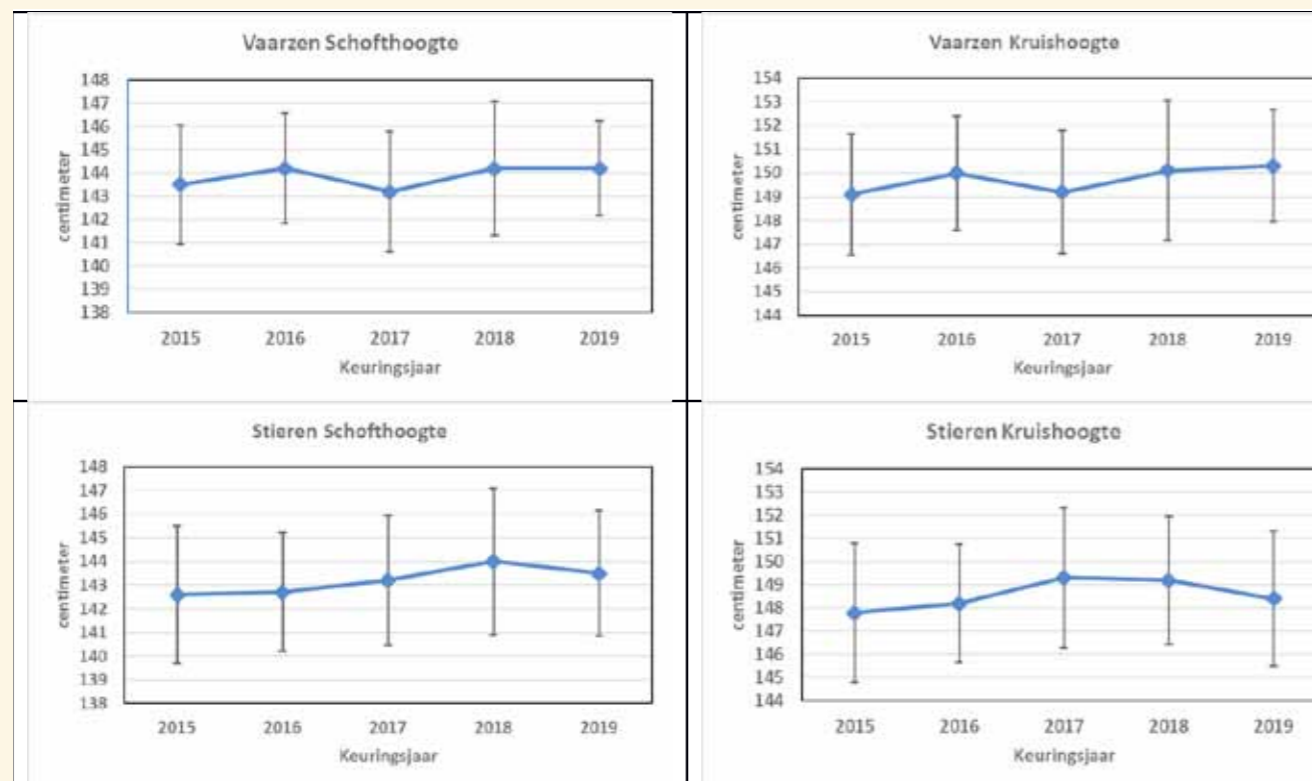
In grafiek 2 is duidelijk zichtbaar dat stieren tussen 12 en 24 maanden nog flink groeien en dat vaarzen van de leeftijd van 24 maanden tot 36 maanden nog slechts licht groeien. Ook laat de grafiek zien dat het verschil tussen de schofthoogte en kruishoogte over de gehele keuringsperiode ongeveer even groot is.

Conclusies:

- De gemiddelde schofthoogte en kruishoogte zijn sinds 2004 met respectievelijk 2,3 en 2,5 centimeter gestegen.
- In de laatste vijf jaar is geen duidelijke trend zichtbaar, maar lijken de dieren gemiddelde iets groter te zijn geworden.
- De stieren groeien in de periode dat ze gekeurd worden (12 tot 24 maanden) nog aanzienlijk terwijl de vaarzen in hun keuringsperiode (24 tot 36 maanden) al verder volgroeit zijn en in deze periode veel minder doorgroeien.

Trends in hoogtematen

Grafieken 1a t/m 1d: Gemiddelde hoogtematen en standaarddeviaties voor vaarzen en stieren gemeten in de laatste vijf jaar.

Grafiek 2: Gemiddelde hoogtematen van stieren en vaarzen in de periode dat ze voor de eerste keer gekeurd worden